

Алевтина Викторовна ден Александр Аркадьевич Семёновыт уныкашт дene пырля.
Нунын куд уныкашт уло. (Фотом еш альбом гыч налме)

Ефрейтор Александр Семёнов

амал дене нунат толыныт ыле. Ача-авалан, ешлан вуйым саваш, шке порысым шуктышо салтакым пытартыш корныш ужатымашке моткоч шуко ен поғынен.

«Арын школын 1-ие классыкы же тунемаш толио 18 иккүүге коклаште тый, Саша, ласка, шыма эрге лийинат, - колотка воктеке лишемин, шортынак ойла икимши туньктышыжсо Эльвира Федоровна Ильина. - Тый шочмо элна верч вуйым пышитет манын, нигунамат шонен омыл. Пашалан пеш чүлым улат ыле. Даши дене (Авт. Ачажсын ийгүйр пелашижсын ўдыржб дene пырля тунемын) коктыйн ийгүйр иочала коштында. Суапыште ыле, Саша! Тек ачат дене ават тый денет ўмырышт мучко күгешинен илат. Таче ме нунин ончылно вуйнам савена, тыгай лүддымө эргым ончен күштүмшитлан таум ойлена».

А вара ефрейтор Семёновын войсковой частьше гыч толшо ен мутым нале.

«Александр Семенов шке ийлаташыже-влаклан чапле пример лийин. Командир же-влакын мутышит почеш, ротышто туду ик эн сайлан шотлалтын. Боевой задачым шуктүмшис жодымат күкий мастарлык ден лүддымылыким ончыктен».

• 27 ноябрь — Аван кечиңе **АЧА-АВАЛАН КАЖНЕ ИКШЫВЫЖАТ ШЕРГЕ**

Кажне ача-ава шке икшывыжсе, тудын пиалан, волгыдо ончыкылыкишо верч тургыжслана, сай, ушан-шотан лийин күшио манын шона. Чавайнур ялыште Алевтина Викторовна ден Александр Аркадьевич Семёновыт шке шочыштым лач тыгай шонымаш дene ончыко вүденит.

Алевтина
Викторовна
Чынады
Корамас 88 гендер

Семёновыт ешым кугу ойго
авалтен. Саша эргышт специ-

«Саша шольым шыма, ласка

Алевтина Викторовна Нуръял Корамас ял гыч марлан толын. Пелашибе семынак, шуко юшашын ештыште күшкүн. Шинчымашымат ик школышто погенит. Но тунам, модын куржаталме йоча пагытыште, мужыр пелашибе лийин кертмешт нерген шоналтенжат шуктен огытыл.

«Пелашиба тендам шке вельшкүйже мо дene савырен?» манын йодмемлан төвөн күзөн ваштыш: «Санюк мый дечем ик ийлан күгу. Икте-весенам ме школ пагыт гычак палыме. Нунын ештышт индеш икшыве лийин, мемнанышт - шымыт. Пашалан чулым улмыжым тунамак шекланенам. Марлан лекташ ямдылалтме годым тидым вет садак ончт. Юмылан тау, воктөнен ўшанле энгертышем, сурт күчүшем уло».

Чынжымак, суртоза пашалан пеш көжмак. Сурт-печыштим ончалын савырнымем годым тидым шкеак ужым. Оралтым тыге шот дene күчаш боръенен кидшак күлеш шол.

«Ме Ваниш дene ийгир шочынна, - каласкала еш оза. - Нуyl тильзат пелашибе лиймина годым ачана черланен колен. Вавай отеш лийгын, тынар йочам йолумбаке шогалташ авалан шкетышлан пеш неле лиеш ыле. Вара кутуракше изиракым туныктен, чыла со-мылым пырля шуктен күшкүнна. Авана пашам шорык фермыштатыштен, конюхланат шоген. Эрдени ныл шагат шушаш годымрак кычкыра да мяят полшаш касна ыле. Тудо вўдым нумалын, ме имнылан пукшашибе ольым паритлен ямдыленна. Йоча годым шорыкым күтүмшөйжө, комбо күтүм оролен коштмажо — чылажат ушышто кодын. А школ деч вара мый Моркыссо профтехучилищым тунемин лектынам да армийши каенам. Пел ий учебкүйже лиймеке, Афганистаныштесе служитленам. Түштө зенитно-ракетный полкыштот механик-водительлан шотлалтынам. Афганистаныштесе служитлымем годым авам ик кечат юмылан кумалде кодын омыл манеш ыле. Жап эртимеке, тидым ынде шекежат пеш умылем. Армий деч вара колхозыш механизаторлан пурас шонымашем лийин, но

«Имне — сурт негизна», - маныт Семёновмыт

техникым тунам самырык енглан иканаштыжак ўшанен огыт пүүле. Тыге мыйым ферме вуйлаташ шогалтышт. Индеш ий утларак шыншын шуктышым, вара вес паша, күмшо...»

Күгу ешым ончаш, пукшашиб-йүкташ, сайын чикташ чот тыршаш логалын. Вет шым икшыве поч-поче манам гаяк шочыннат. А умбакыже нуным илыш кугорныш шогалташ полшаш күлүн.

- Икшывына-шамычым пашалан изинек чот туныктимо, - умбакыже каласкала шуко юшаш ава. - Ончыкыжым чылажат шкаландак күлеш лиеш маныт ойлымо. Нуун уремыштес модын коштасыжат ярсен огытыл. Ачашт чыланыштым пентыдын кучен. Ик ўдирна тазалыкше дene на-чаррак шочын да тудын воктөнен иктыжлан эртак шекланен шогаш күлүн. Кызыт Вика 23 ияш. Тудым изи икшыве семынак ончыде огеш лий. Окса чүдүлүким шижаш оғыл манын, вольыкым шукак ашынме. Ушкап кокытат, кумытат лийин, эшче тұна, ўшкыж, сөсна. Шорыкым 30 вуй марта жет шуктимо ыле. Тудо пагытыште пашам ышташ вий-куатемжат лийинрак да чылажымат Санюк дene коктыннак шуктимо: шудым ямдылымыже, пакча пашаже... Йобра, кеч тидлан шкенан имны-

на лийин. Шонымо семын шудым солен кондымо, моло пашаланат йөрөн. Йоча-шамычын күшкүн шумекшит, вараже күштылгылукым шижме. Тынар вольыкым нунылан көрәк ончен толашыме. Илымышт годым авам-шамыч уныкаштым йолумбаке шогалташ пүтүрак чот полшеният. Нуунлан кызытат таум ойлен илем.

Вольыкым шуко кучен тунемше айдеме младене паша деч посна иленжат огеш керт. Семёновмытын тачысесе кечинат тутак ушкапшыт, сөснашт, имнышт уло. «Тыглай дene тантарымаште, ирсөснам ончаш ала-мыньяр пачаш күштылго, - манеш суртоза. - Нуунлан парентым але иктаж вес кочкышым шолтен толашыншаш уке. Чылажат күчымак кая: парентат, кешырат, ушменат, олмат. А көнгөжым загонышто шогат. Нуунлан пургедаш веле лийже».

- Түде түгеже пеш серьеңный паша, - манам.

- Уке шол, - мыйым турал ончал колтыш Александар Аркадьевич. - Чотырак серьеңный пашалан имным очымым шолтаем. Тудым ынде ятыр ий годсек сурт негиз шотеш ужам да күлешлишым тачысесе кечинат шижам. Имным йоча годымак йөрөтөнам, сандене кызытат ойырлымем ок шу.

Шукерте оғыл, 24 октябрьште,

Семёновмыт шып күту ойго авалтен. Саша эргышт специальный военный операций вершишт вуйжым пыштен.

«Арын школым тунемын пытартылышт, Саша армийшын каен. Эргынан службыжо Саратов областысын Энгельс олаштээрт. Армий деч вара Йошкар-Олас аграрный колледжын электриклан тунемын лектын да ик жап гыч Таджикистанышт контракт дene служитлаш түнгалин. Түштө күм ий служитлымыж годым отпусклан эртак толын. Тиде канышыжым пашалан полшеник гына эртарен. Тудо аруныкым пешак йөрөтөн. Ъдырын семынак шке вургемжым кучада мушкын сака ыле. Оксам аныклен моштымых денат ойыртемалтын. Таджикистан деч вара контрактшым угыч күм ийлан күчүмеке, идалык утларак служитлен шуктен. 7 сентябрьштесе йынтыртымых годым Украинаш нангайтымыхт нерген ойлыши. Чыла сай лиймелин ўшанаша күлеш маныт гынат, шочмо мөнгө деч тораштеш коштшо икшыве верч күзе от ойтыро! Йөнжө лиймэ годым Саша телефон дene күтүрен. 20 октябрьштесе ачаж дene пакчаштеш улына ыле. Первый же Алёша эргына йынтыртыш да тудын дene мутланышна. Лу минут кокла гычрак телефонштес Сашокын номерже возалтат. «Авай, таза улам. Кочкаш-йүаш, чияш чыла уло, сита. Шкендым аралаш төч», - мане. Воктенырак улшо шочшо-влак толын-үжын каят да куанет, тораштеш улшыштын телефон дene йынтыртымыхт шудшо-кечиже манаме гае вучет. Ик кече, кокыт але күмтүштес эртэн ончыжо — чоным тунамак пүштүлаш түнгалиат», - шинчавүдшым ўштылаш ава.

Алевтина Викторовна ден Александар Аркадьевичын Аркадий эргышт (тудым Арсеният манын ойлат) түде жапыштес Украина младыштес лийин. Частичный мобилизаций почеш специальный военный операций тудым сентябрьштес колтеныт. Кугурак эргышт - Алёша, тудат сарзе айдеме, кызыт сой кайыме вершиштак. Шольшым, изаштым - Сашам, пытартыш корныш ужатыше.

«Саша шолым шыма, ласка чонан лийин, - ойла Эля ақаже. - Йоча годым ме ваш келиш күшм. Школ гыч толына да ача-авалан полшаш чыланат рүзгө шогалына ыле. А кастене тыгак пырля урокым ыштыме. Йошкар-Олашке тунемаш толмекиже, Сашалан ака семын энгертыш лийинам. Тудо мемнан ушыншына лүддым, патыр Герой семын кодеш».

Тиде ойго ача-авал чонеш күрмешлан ўштылаш лийдым кышам кода. Изаже, ақаже, шүжар ден шольшо-влакат эн шерге айдемым йомдарымылан нимучашымын ойтарат да тидын годымак патырлыкше дene күгешнат. Ефрейтор Александр Семёновын лүмжым возыман шарнышаш онам Арын школын пырдашыншке пижыктат.

27 ноябрьштесе Российской Аван кечиже палемдалаш. Ава - чыла деч шерге, ныжыл, поро айдеме. Таклан оғыл ава лүмеш шуко муро, почеламут, ойлымаш возалттыт. Эртүшке кечиляште Алевтина Викторовна Семёнова шочмо кечијым палемден. Шочмо кечиже да Аван кечијүк дene саламлен, шочшо-влак аваштлан түгай шомакым сералтаса йодыч: «Йоратыме, шергакан авайна, тыланет пентыде тазалыкым, кужу-кужу ўымрым, еш пайлым тыланенса. Йүд ометым көден, мемнан верч тыршыметлан, ишши корныш шогалташ полшыметлан тауштена да вуйнам савен».

Алевтина Викторовна ден Александар Аркадьевич шочшо-шыттым чын ишши корныш шогалтеныт. Алёша танковый училищым пытартен, Эля Марий күткүйаныш университеттин марий да английчан йылыме факультетштесе тунамын тунемын. Аркадий 24-ш ПУ-м пытартен, Ирина ўдыштес Йошкар-Оласа ик вузышто күшүл шинчымашым налеш, ОТК шотышто инженер лияш ямдыштас. Изирак эртак — Кося, Куткүйаныш да муниципал службо колледжштес тунемеш. Кугуракышт ынде ешан, щочшан улыт. Тек нунын чыла сай гына лиши.

Лариса ПЕТРОВА